

Мазіна Олександра Іванівна,
*к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку,
Університет державної фіскальної служби України,
м.Ірпінь, Україна*

Рогозний Сергій Анатолійович,
*Сертифікований аудитор, консультант з МСФЗ,
аспірант кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет ім. Вадима Гетьмана»,
м.Київ, Україна*

ОЦІНКА ПРАВА КОРИСТУВАННЯ ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ НА ОСНОВІ ПОЛОЖЕНЬ МСФЗ 16 «ОРЕНДА»

Для стійкого розвитку суб'єктів господарювання необхідним є належне забезпечення базовими ресурсами, необхідними для ведення господарської діяльності. Одним з таких ресурсів є праця, що уособлює економічне уособлення корисного використання людського капіталу.

Питання оцінки людського капіталу та можливостей його відображення в системі обліку та звітності є предметом тривалих наукових дискусій щодо відповідності такого об'єкта критеріям визнання активу: очікування майбутніх економічних вигод та достовірної методики оцінки активу.

Тему оцінки людського капіталу на відповідність критеріям визнання активу вивчали Гільорме Т.В. [1], Головай Н. М. [2], Королук Н.М. [3], Кундря-Висоцька О.П. [4], Добія М. [5], Мазіна О.І. [6] і ін.

Визначення людського капіталу можна побачити в Міжнародному стандарті інтегрованої звітності – це компетенції співробітників, їх здібності та досвід, а також їх мотивація впроваджувати інновації, в тому числі їх відповідність структурі управління організації та її підтримка, підхід до управління ризиками та етичні цінності, здатність розуміти, розробляти та реалізовувати стратегію організації, лояльність, а також мотивація для вдосконалення процесів, товарів і послуг, включаючи їх здатність керувати, управляти і співпрацювати [7].

Власні визначення людського капіталу надавали Мечислав Добія [5, с. 54] та Олександра Мазіна [6].

Головна особливість людського капіталу – це нерозривність існування з його носієм. Людський капітал можна використовувати, шляхом найму працівника на роботу, а його здібності та навички, можуть виступати як об'єкт оренди, де орендною платою є по суті заробітна плата. Тобто право на використання будь-якого активу з позиції правових відносин дуже близьке до орендних відносин, в ході яких орендар набуває права користування трудовим активом орендодавця за визначену плату протягом узгодженого строку.

Змінена у 2018 році редакція Концептуальної основи фінансової звітності активом вважається існуючий економічний ресурс, як «право, яке може принести економічні вигоди». Через економічний ресурс і його зміни розкриваються і елементи фінансової звітності такі як активи, доходи, і витрати [8]. Як результат, з прийняттям МСФЗ 16 «Оренда», в бухгалтерський словник внесли такий актив, як «Право на користування майном», оцінка якого проводиться на основі первісної оцінки зобов'язання з оренди, яка, розраховується як поточна продисконтована вартість майбутніх орендних платежів [9].

Якщо з висококваліфікованим співробітником укладається строковий трудовий договір довше ніж на один рік, з визначеними взаємними зобов'язаннями та гарантіями та з домовленою, або щонайменше мінімальною заробітною платою, цілком реально зробити розрахунок як зобов'язань по оренді людського капіталу так і активу з права користування людським капіталом.

Отже, підходи до обліку орендованих об'єктів за міжнародними стандартами з одночасним визнанням орендного зобов'язання та орендного активу у формі права користування цим активом, надають можливість запропонувати на цій основі належний фундамент для визнання людського капіталу в обліку та звітності.

Список використаних джерел:

1. Гільорме Т. В. Модель обліку людського капіталу як основа превентивного антикризового управління. *Економіка: реалії часу*. 2015. № 3. С. 140-146..
2. Головай Н.М. Вкладення в людський капітал і заробітна плата: обліковий аспект. Київ, 2007. Т. 1. Ч. 1. 520 с.
3. Королюк Н.М. Людський капітал як об'єкт бухгалтерської методології. *Актуальні проблеми економіки науковий економічний журнал Національної академії управління*. 2009. №7(97). С. 252 -260.
4. Кундря-Висоцька О.П. Бенчмаркінг людського капіталу на предмет обґрунтування відображення в обліковій системі та звітності. *Вісник університету банківської справи*. №1 (37), 2020. С. 110 – 116.
5. Добия М. и др. Человеческий капитал в экономической перспективе. Київ. Кондор. 2012. 240 с.
6. Мазіна О.І. Проблеми фактографічного відображення людського капіталу в обліку та звітності. *Економічний вісник. Серія: Фінанси, облік, оподаткування*. 2017. Вип. 1. С. 92–100.
7. *Международный стандарт по интегрированной отчетности. Integrated reporting : сайт*. URL: http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2015/03/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK.docx_en-US_ru-RU.pdf
8. *Концептуальна основа фінансової звітності : Стандарт; IASB від 01.09.2010*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/929_009
9. *Міжнародний стандарт фінансової звітності 16 «Оренда»* : URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-finansovoi-zvitnosti>.